อรรคชัย กัมลาศพิทักษ์

คุกกี้ก็มีประโยชน์เหมือนกัน

นับวันเว็บไซท์ต่าง ๆ นำคุกกี้มาใช้ประโยชน์มากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเครื่องมือในการติดตามการท่องอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ

นับแต่ Netscape Communications ได้ให้กำเนิดและเริ่มใช้งานคุกกี้เป็นต้นมา คุกกี้ถูกมองว่าเป็นผู้ร้ายในสายตาของนักท่องอินเทอร์เน็ตมาโดยตลอด แต่สำหรับผู้บริหารเว็บไซท์ต่างกลับมิได้มองเช่นนั้น คุกกี้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการท่องอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะถูกกล่าวหาในเรื่องของการละเมิดความเป็นส่วนตัวของนักท่องอินเทอร์เน็ตมากเกินไป จนกระทั่งมีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการใช้วิธีการอื่น ๆ ในการติดตามการท่องอินเทอร์เน็ตแทนคุกกี้ ไม่ว่าจะเป็น Open Profiling Standard (OPS), Cupcake (ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยใช้พื้นฐานจาก OPS) หรือโครงการ Platform for Privacy Preferences Project (P3P) ของ World Wide Web Consortium (W3C)

แต่จนถึงวันนี้ก็ยังไม่สามารถลดการใช้งานคุกกี้ลงได้ ตรงกันข้าม นับวันเว็บไซท์ต่าง ๆ ก็จะนำคุกกี้มาใช้ประโยชน์มากขึ้นเรื่อย ๆ เว็บไซท์บางแห่งจะไม่ยินยอมให้เข้าไปใช้บริการด้วยซ้ำ หากไม่มีคุกกี้ของเว็บไซท์นั้น ๆ มากกว่าครึ่งของเว็บไซท์ที่ให้บริการบนอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ล้วนแต่มีการใช้งานคุกกี้ ดังนั้นหากวันนี้คุณยังใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ ก็เป็นเรื่องยากที่คุณจะหลีกหนีคุกกี้ได้พ้น จนกว่าความพยายามในการปกป้องความเป็นส่วนตัวของนักท่องอินเทอร์เน็ตจะได้ผลเป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าคุกกี้จะเป็นสิ่งเลวร้ายไปเสียทั้งหมด บริการบางอย่างที่ผู้บริหารเว็บไซท์สรรหามาให้บริการ จำเป็นต้องใช้งานคุกกี้จึงจะสามารถให้บริการได้

รถเข็นและตะกร้าชอปปิ้ง

การจัดจำหน่ายสินค้าบนอินเทอร์เน็ต ผู้บริหารเว็บไซท์จะพยายามสรรหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้ามาใช้บริการให้มากที่สุด บริการที่ช่วยให้ลูกค้าสะดวกสบายในการจับจ่าย เลือกซื้อสินค้า คือตะกร้าใส่ของหรือรถเข็น คล้ายกับการชอปปิ้งในซูเปอร์มาร์เก็ตหรือซูเปอร์สโตร์ ซึ่งหลายแห่งจัดเตรียมไว้บริการลูกค้า หนึ่งในเว็บไซท์ที่มีบริการทำนองนี้คือ Amazon.com (http://amazon.com) ร้านขายหนังสือบนอินเทอร์เน็ตที่ประกาศตัวเองว่าใหญ่ที่สุด ลูกค้าสามารถเลือกซื้อหนังสือในร้านได้ตามสบาย เหมือนเดินซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ต ถูกใจเล่มไหนก็สามารถหยิบใส่รถเข็น แล้วเดินเลือกดูต่อไปจนกว่าจะพอใจ จึงค่อยคิดเงินและตกลงในเรื่องการชำระเงินค่าหนังสือ รวมถึงการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ที่จะให้ส่งหนังสือ การทำงานในลักษณะนี้จำเป็นต้องมีการแยกแยะให้ได้ว่าใครกำลังเลือกหนังสือเล่มใดอยู่ เป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากหากจะใช้วิธีการอื่น หรือแทบจะทำไม่ได้เลย แต่คุกกี้สามารถจะช่วยแยกแยะว่าใครเป็นใคร เลือกหนังสือไว้กี่เล่ม อะไรบ้าง

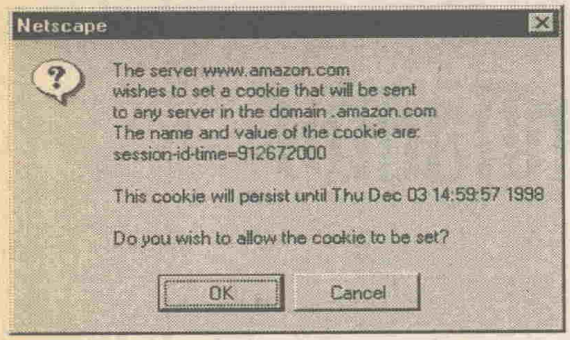

รูปที่ 1 หนึ่งในคุกกี้ที่ส่งมาจากเว็บไซท์ของ Amazon.com

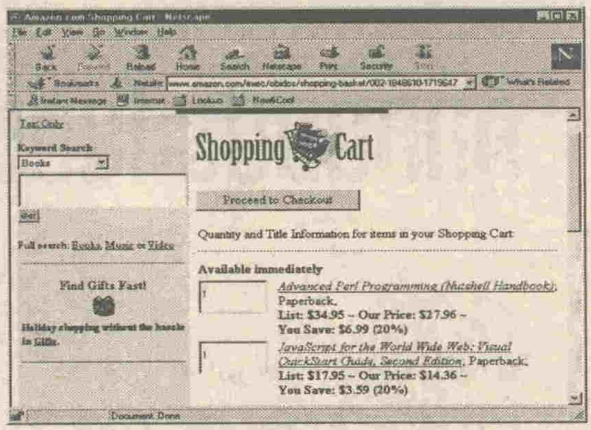

รูปที่ 2 รายการหนังสือในรถเข็นที่เลือกเอาไว้

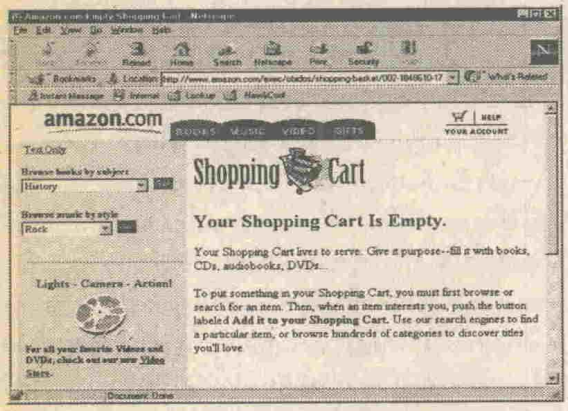

รูปที่ 3 ถ้าคุกกี้หายไป รายการหนังสือที่เลือกไว้ก็หายไปด้วย

บริการดาวน์โหลดโปรแกรมฟรีอย่าง Hotfiles (http://hotfiles.zdnet.com) ก็เป็นอีกเว็บไซท์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากสำหรับผู้แสวงหาโปรแกรมใหม่ ๆ มาใช้งาน เว็บไซท์แห่งนี้มีบริการตะกร้าใส่ของไว้คอยบริการเช่นกัน ผู้ใช้บริการสามารถเลือกหยิบซอฟต์แวร์ลงตะกร้าได้จนกว่าจะพอใจ จากนั้นก็ทำการดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ที่เลือกไว้ในตะกร้าได้ในคราวเดียว สร้างความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องคอยเลือกดาวน์โหลดทีละโปรแกรม บริการเช่นนี้จำเป็นต้องใช้คุกกี้เช่นเดียวกัน ทุกครั้งที่คุณเลือกโปรแกรมใส่ในตะกร้า เซอร์ฟเวอร์ก็จะส่งคุกกี้มาที่เครื่องของคุณ แม้คุณจะทิ้งของไว้ในตะกร้า อีก 2 สัปดาห์ค่อยกลับไปที่ไซท์นี้ใหม่ เพื่อจะดาวน์โหลด สิ่งที่เลือกไว้ก็จะยังคงอยู่ ตราบใดที่คุกกี้ยังไม่ถูกลบออกไป แต่ถ้าไม่มีคุกกี้ คุณก็ต้องเสียเวลาเดินเลือกของใหม่

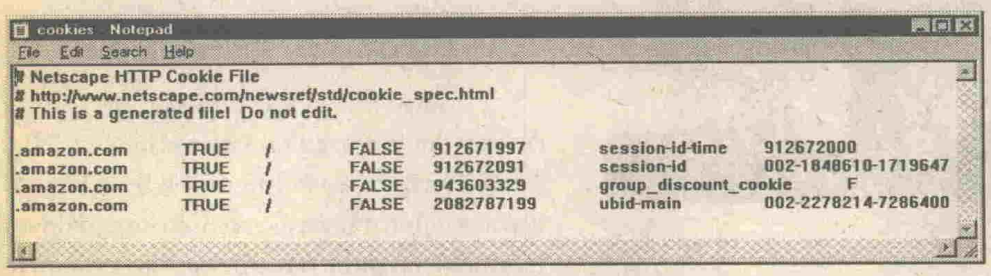

รูปที่ 4 คุกกี้ของ Amazon ทั้งหมด 4 ชิ้น เมื่อดูในไฟล์ cookies.txt ของ Netscape

จดจำการปรับตั้งค่าต่าง ๆ ด้วยคุกกี้

มีเว็บไซท์หลายแห่งที่ยอมให้ผู้ใช้ปรับแต่งค่าต่าง ๆ ได้เอง โดยสามารถเลือกหัวข้อหรือสิ่งต่าง ๆ ที่จะให้ปรากฏบนเว็บเพจเมื่อตนเองเข้ามายังเว็บไซท์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น My Yahoo! หรือไซท์ของ Microsoft การที่เว็บไซท์จะแยกแยะว่าใครเป็นผู้เข้ามาเยี่ยมชม และมีการปรับแต่งเว็บเพจเป็นอย่างไรนั้น อาศัยข้อมูลจากคุกกี้ผนวกกับการใช้โปรแกรม CGI บนเซอร์ฟเวอร์ จึงสามารถสรรค์สร้างบริการที่เสมือนเป็นบริการสำหรับเฉพาะบุคคล ที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี บริการที่ว่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากคุณไม่ยอมให้เซตคุกกี้ที่เครื่องของคุณ

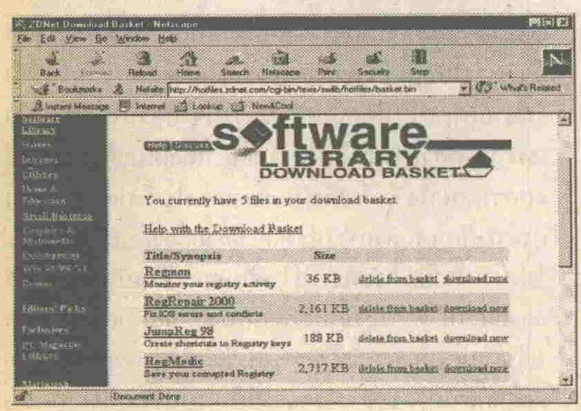

รูปที่ 5 ตะกร้าใส่โปรแกรมของ Hotfiles

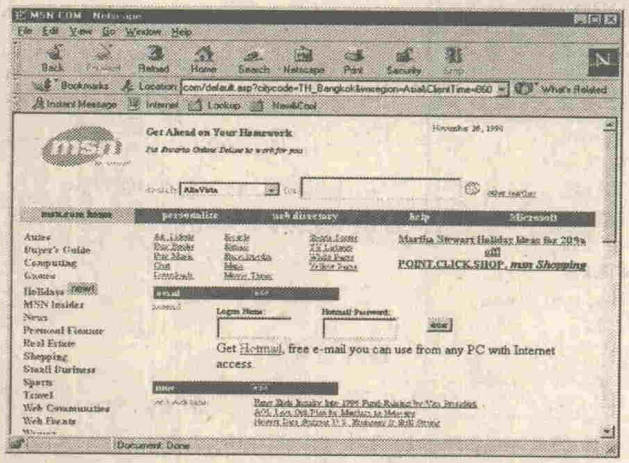

รูปที่ 6 โฮมเพจของไมโครซอฟท์ที่สามารถเลือกแสดงค่าที่ต้องการได้ ก็ใช้คุกกี้ในการจดจำค่าต่าง ๆ เช่นกัน

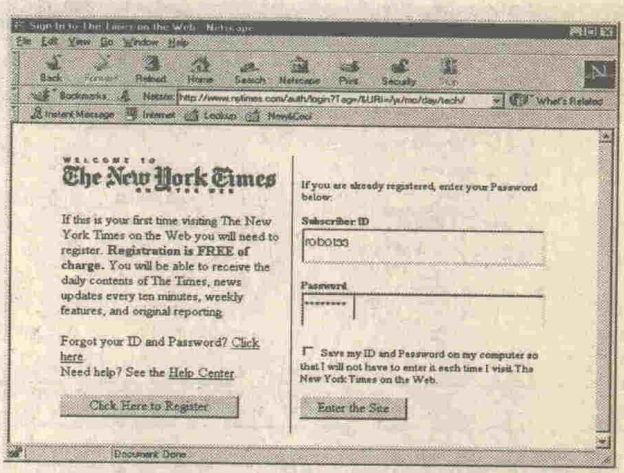

รูปที่ 7 ใส่ชื่อสมาชิกที่ลงทะเบียนไว้และรหัสผ่านก่อน จึงจะใช้บริการได้

สำหรับเว็บไซท์ของไมโครซอฟท์ คุณสามารถจะเลือก Search Engine ที่โปรดปราน เลือกดูข่าวจากแหล่งที่คุณชอบอ่าน เลือกที่จะให้มีรายงานพยากรณ์อากาศในกรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ๆ ที่ต้องการ รวมถึงสิ่งอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ข้อมูลที่คุณเลือกไว้นี้ถูกบันทึกไว้ในคุกกี้ ภายในเครื่องของคุณเอง เซอร์ฟเวอร์ไม่ต้องสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ไว้เก็บข้อมูลเหล่านี้เลย และทุกครั้งที่คุณกลับเข้าไปที่เว็บไซท์ของไมโครซอฟท์ในครั้งถัดไป คุกกี้จะถูกส่งไปแจ้งให้เซอร์ฟเวอร์ทราบถึงค่าต่าง ๆ ที่ปรับตั้งไว้ โปรแกรม CGI ที่เซอร์ฟเวอร์ก็จะคัดเลือกเอาเอกสารตามที่ต้องการนั้น ๆ มาแสดง

ใช้คุกกี้เป็นรหัสผ่าน

เว็บไซท์บางแห่งจะให้บริการเฉพาะกับสมาชิกที่มีการลงทะเบียนไว้เท่านั้น ในการลงทะเบียนจะให้ผู้ใช้กำหนดรหัสผ่านเพื่อเข้าไปใช้บริการได้ รหัสผ่านนี้จะถูกใส่ไว้ในคุกกี้ที่เครื่องของผู้ใช้ เมื่อใช้เครื่องนั้น ๆ เข้าไปใช้บริการ เซอร์ฟเวอร์จะทราบทันทีว่าเป็นสมาชิกท่านใด และยอมให้เข้าไปใช้บริการได้โดยอาจไม่ต้องใส่รหัสผ่านอีก แต่สมาชิกท่านเดียวกันนี้ หากเข้าไปใช้บริการเว็บไซท์เดิมนี้โดยใช้เครื่องอื่นที่ไม่ได้เซตคุกกี้ไว้ ก็จำเป็นจะต้องกรอกรหัสผ่านก่อน คุกกี้ในกรณีนี้จึงให้ความสะดวกกับผู้ใช้ที่ไม่ต้องกรอกรหัสผ่านบ่อย ๆ

หนังสือพิมพ์ The New York Times เป็นหนึ่งในเว็บที่ดำเนินการในลักษณะนี้ เว็บไซท์แห่งนี้ไม่ยินยอมให้คุณเข้าไปใช้บริการหากไม่มีคุกกี้ในเครื่อง คุณจำเป็นต้องยอมให้เซตคุกกี้จึงจะสามารถเข้าไปใช้บริการได้ ก่อนเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์คุณต้องลงทะเบียนกับเว็บไซท์นี้ก่อน หลังจากนั้นเซอร์ฟเวอร์จะเซตคุกกี้ไว้ที่เครื่องของคุณ หากไม่ยอมให้เซตคุกกี้ คุณก็ไม่มีทางเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ฉบับนี้ได้ นอกจากนี้คุณยังสามารถจะเลือกที่จะให้เซตคุกกี้ของรหัสผ่านสำหรับเว็บไซท์นี้ไว้ด้วยก็ได้ หากคุกกี้ที่เซตไว้นี้ยังคงอยู่ คุณก็จะไม่จำเป็นต้องพิมพ์ชื่อและรหัสผ่านในการขออ่านหนังสือพิมพ์อีก แต่ถ้าคุกกี้ถูกลบออกเมื่อไร คุณก็ต้องใส่ชื่อและรหัสผ่านใหม่ทุกครั้งที่เข้าไปอ่าน

เทคนิคการป้องกันคุกกี้สำหรับผู้ที่ใช้

Netscape Navigator

แม้คุกกี้จะไม่ใช่เรื่องอันตรายอย่างที่หลายคนกลัวกันมาก แต่การตั้งอยู่บนความไม่ประมาทย่อมเป็นวิถีทางที่ดีที่สุด นักท่องอินเทอร์เน็ตจำนวนมากจึงแสวงหาโปรแกรมที่ช่วยจัดการกับคุกกี้มาช่วยสกัดคุกกี้ที่ไม่พึงประสงค์ออกไปจากเครื่องของตนเอง ได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง บางทีก็ปล่อยให้เซตคุกกี้ไว้แล้วก็ลืมลบออก เมื่อเลิกใช้งาน บางท่านยิ่งกว่านั้นเข้าไปอีก ระมัดระวังคุกกี้มากถึงกับเซตให้เบราเซอร์ไม่รับคุกกี้ใด ๆ เลย แต่การทำเช่นนั้นทำให้ไม่สามารถรับบริการบางอย่างจากบางเว็บไซท์ได้ บางเว็บอาจเข้าไปใช้บริการไม่ได้เลย ดังตัวอย่างข้างต้น เรามีวิธีแก้ไข โดยที่จะให้เซตคุกกี้เฉพาะในช่วงของการใช้งานในครั้งนั้น ๆ คุกกี้จะถูกเซตในหน่วยความจำของเครื่อง ไม่มีการบันทึกลงในฮาร์ดดิสก์ ทำได้โดยไปที่โฟลเดอร์ของโปรแกรม Netscape Navigator ค้นหาไฟล์ชื่อ cookies.txt ซึ่งในโปรแกรมแต่ละรุ่นอาจอยู่ในโฟลเดอร์ย่อยที่แตกต่างกัน เมื่อพบแล้วให้ทำการลบไฟล์นี้ทิ้งเสีย หรือหากยังต้องการใช้คุกกี้ที่เคยมีการใช้งานอยู่ ก็ย้ายไฟล์นี้ไปไว้ที่อื่นเสีย เสร็จแล้วสร้างโฟลเดอร์ชื่อ cookies.txt ขึ้นมาแทนในที่ที่เคยมีไฟล์ cookies.txt อยู่ โฟลเดอร์ที่สร้างขึ้นใหม่นี้จะถูกจัดลำดับความสำคัญสูงกว่าไฟล์ที่มีชื่อเดียวกัน เมื่อ Navigator จะทำการบันทึกคุกกี้ลงในไฟล์คุกกี้ มันจะบันทึกลงในโฟลเดอร์

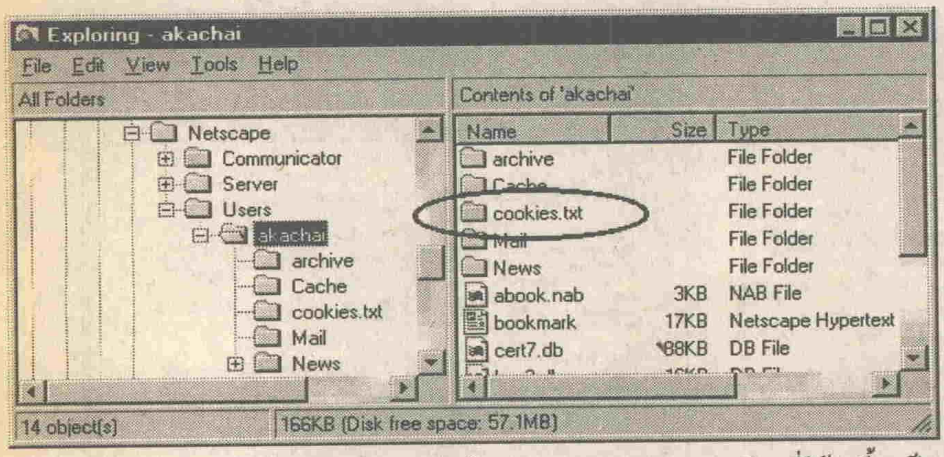

รูปที่ 8 โฟลเดอร์ cookies.txt ที่สร้างขึ้นแทนไฟล์คุกกี้ของ Netscape Navigator

นี้แทน ซึ่งจะบันทึกไม่ได้ ให้คุณตั้งค่าที่ Navigator ให้รับคุกกี้ทั้งหมดโดยไม่ต้องมีการเตือน เพื่อจะไม่ต้องคอยคลิกเมาส์บ่อย ๆ เวลาถูกเซตคุกกี้ วิธีนี้ใช้กับโปรแกรม Internet Explorer ไม่ได้ เนื่องจากมีการบันทึกคุกกี้ที่แตกต่างกัน เมื่อคุณเรียกโปรแกรม Netscape Navigator ขึ้นมาทำงานในครั้งต่อไป ก็จะไม่มีคุกกี้ที่จะส่งไปที่ไหนอีกแล้ว ไม่ต้องคอยกังวลกับเรื่องคุกกี้ในเครื่องอีกต่อไป ลาก่อนคุกกี้

วิธีนี้มีข้อจำกัดอยู่บ้าง คุณเข้าไปใช้บริการตะกร้าใส่ของหรือรถเข็นได้เป็นปกติ แต่จะทิ้งตะกร้าหรือรถเข็นไว้ แล้วเข้าไปเอาของในวันหลังไม่ได้อีกแล้ว หนังสือพิมพ์ The New York Times ก็ยังสามารถเข้าไปอ่านได้ แต่จะต้องลงทะเบียนใหม่ทุกครั้ง

ก่อนจบ

คุกกี้ใช่จะเป็นผู้ร้ายเสมอไป เว็บไซท์ดี ๆ ที่ใช้คุกกี้มาเป็นประโยชน์กับผู้ใช้บริการก็มีอยู่มากมาย ดังนั้นก่อนลบไฟล์คุกกี้ออกจากเครื่อง หรือใช้โปรแกรมจัดการกับคุกกี้ เลือกลบคุกกี้ของเว็บไซท์บางแห่งออกไป ก็ควรจะพิจารณาให้แน่ใจก่อนว่าเป็นคุกกี้ที่ไม่น่าไว้วางใจ และแน่ใจว่าคุณไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคุกกี้ของเว็บไซท์นั้น ๆ แล้ว จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเข้าไปที่เว็บไซท์นั้น ๆ แล้วขอเซตคุกกี้ใหม่

โครงการสมาชิกอุปถัมภ์

นิตยสารไมโครคอมพิวเตอร์ และ Internet Magazine

ด้วยนิตยสารไมโครคอมพิวเตอร์ และ Internet Magazine เป็นสื่อที่ให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ที่มีผู้อ่านทั่วประเทศ กลุ่มผู้อ่านครอบคลุมในทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ด้วยภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้มีผลกระทบต่อผู้อ่านในทุก ๆ วงการ โดยเฉพาะวงการศึกษาที่ทำให้ทางนิตยสารได้รับจดหมายขอความอนุเคราะห์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นทางนิตยสารจึงใคร่จะขอเชิญชวนทุกท่านที่มีจิตศรัทธาเข้าร่วมโครงการสมาชิกอุปถัมภ์ ซึ่งท่านสามารถสมัครสมาชิกให้กับโรงเรียนที่ท่านเคยเป็นศิษย์เก่า หรือหน่วยงาน ตามความประสงค์ของท่าน

อัตราสมาชิกนิตยสารไมโครคอมพิวเตอร์	840 บาท (12 ฉบับ)
อัตราสมาชิก Internet Magazine	600 บาท (12 ฉบับ)

โรงเรียน หรือ หน่วยงานใด ประสงค์จะขอรับการอุปถัมภ์นิตยสารไมโครคอมพิวเตอร์ หรือ Internet Magazine สามารถแจ้งความจำนงมายัง กองบรรณาธิการนิตยสารไมโครคอมพิวเตอร์/Internet Magazine บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน) 800/43-45 ซอยตระกูลสุข ถนนอโศก-ดินแดง ดินแดง กรุงเทพฯ 10400

• โดยจะต้องแนบรายละเอียดความจำเป็นในการขอรับอุปถัมภ์นิตยสารมาเพื่อประกอบการพิจารณา